

Rapport inzake enkele schrale en moerassige graslandpercelen en elzenbroekbosjes in het zuidelijke gedeelte van de "Peizerweering" (Peizer- en Eeldermaden).

Provincie : Drenthe
Gemeente : Peize
Kaartblad : 7 C + D
Bijlage : 1 kaart (schaal 1 : 10.000)
Samensteller: W. Ph. ten Klooster

NATUURWETENSCHAPPELIJK ARCHIEF
DOSSIER : *pemaflo*
CODE
CODE
CODE
CODE
CODE

Ligging van het terrein:

Het gebied is gelegen in de polder de Peizer- en Eeldermaden, ten oosten van het Peizerdiep en ten westen van het Eelderdiep.

Voorts ligt het gebied, dat door de Gouw in twee delen wordt gesplitst, ongeveer drie kilometer ten noorden van Peize.

Het gebied van de Peizer- en Eeldermaden bestaat uit een uitgestrekt laagveengebied (grotendeels op riet- en bosveen), dat plaatselijk is uitgevoerd. Ook in het onderhavige gebied is dit waarschijnlijk het geval geweest.

Karakteristiek voor het gehele gebied zijn de zandopduikingen, die hier op vele plaatsen in het landschap voorkomen.

Ook binnen het hier beschreven gebied zijn deze aanwezig, waardoor op korte afstand niet onaanzienlijke hoogteverschillen aanwezig zijn, hetgeen aanleiding geeft tot het ontstaan van gradiënten (hoog-laag; mineraal-organisch) en waarschijnlijk lichte kwelverschijnselen.

De afwijkende hoge vegetaties op deze zandkoppen (*Anthriscus sylvestris*, *Urtica dioica*, *Melandrium rubrum*, *Dactylis glomerata*, enz.) benadrukken nog eens extra dit hoogteverschil.

De vegetatie:

De vegetaties zijn van vrij heterogene samenstelling en plaatselijk genivelleerd.

Als oorzaken kunnen waarschijnlijk worden genoemd, veranderingen in de waterhuishouding, het niet meer regelmatig maaien van deze vegetaties en te intensieve beweiding.

Het merendeel van de vegetaties kan gerekend worden tot de klasse der kleine Zeggen (*Parvocaricetea*). De Riet-klasse (*Phragmitetea*) is echter nog fragmentarisch aanwezig (*Phragmition*, *Magnocaricion*). Op de overgang naar de wat hogere terreingedeelten treffen we vochtige, vrij schrale graslandvegetaties aan, die gerekend moeten worden tot het *Calthion* en *Filipendulion*). Zowel aan de oost- als westzijde van de Gouw hebben zich enkele gedeelten ontwikkeld tot elzenbroekbos (*Alnion gutinosae*).

Deze typische laagveenmoerasgezelschappen treffen we in de provincie Drenthe, behalve nog op enkele plaatsen in de Peizer- en Eeldermaden, slechts aan op enkele plaatsen in zuid-west Drenthe (Wapserveen, Havelte) en noord Drenthe (Wilde veen). Grotendeels moeten zij echter nog tot de *Phragmitetalia* gerekend worden.

Naast plantensoorten zoals Poelruit (*Thalictrum flavum*) en Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*), die tevens op enkele plaatsen in zuid-west Drenthe worden aangetroffen, vallen in de Peizermaden vooral enkele elementen uit het Haf district op, die plaatselijk in het onderhavige gebied talrijk voorkomen, zoals: Veenreukgras (*Hierochloa odorata*), Moeraslathyrus (*Lathyrus palustris*) en Padderus (*Juncus subnodulosus*).

Moerasgebiedje ten oosten van de Gouw: (No. 1 op kaartbijlage)

Hier bevindt zich een elzenbroekbos en voorts een nat schraallandje met overgangen naar laagveenmoeras, terwijl een gedeelte hiervan zich eveneens tot elzenbroekbos ontwikkelt.

De vegetatie is door diverse ongunstige invloeden sterk heterogeen van samenstelling.

Uit het verbond van Zomp- en Gewone zegge (*Caricion curto-nigrae*) werden onder andere aangetroffen: Gewone zegge (*Carex nigra*), Zompzegge (*Carex curta*), Sterzegge (*Carex echinata*) en Moerasviooltje (*Viola palustris*). Voor het overige werden de volgende plantensoorten (merendeels behorend tot het Dotter-verbond) aangetroffen: Poelruit (*Thalictrum flavum*), Moeraslathyrus (*Lathyrus palustris*), Pitrus (*Juncus effusus*), Grote ratelaar (*Rhinanthus serotinus*), Hennemgras (*Calamagrostis canescens*), Koekoeksbloem (*Lychnis flos-cuculi*), Watermunt (*Mentha aquatica*), Kale jonker (*Cirsium palustre*), Holpijp (*Equisetum fluviatile*), Wateraardbei (*Comarum palustre*), Melkeppe (*Peucedanum palustre*), Moerasrolklaver (*Lotus uliginosus*), Engelwortel (*Angelica sylvestris*), Moerasspiraea (*Filipendula ulmaria*), Gele lis (*Iris pseudacorus*), Tweerijige zegge (*Carex disticha*), Dotter (*Caltha palustris*), Echte valeriaan (*Valeriana officinalis*), Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*), Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*), Wilde bertram (*Achillea ptarmica*), Tormentil (*Potentilla erecta*), Moeraswalstro (*Galium palustre*), Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*), Pluimzegge (*Carex paniculata*), Paardehaar zegge (*Carex appropinquata*), Snavelzegge (*Carex rostrata*), Veenreukgras (*Hierochloë odorata*), Moeraszegge (*Carex acutiformis*), Draadzegge (*Carex lasiocarpa*), Reukgras (*Anthoxanthum odoratum*), Kleverig walstro (*Galium uliginosum*), Blauwe zegge (*Carex panicea*), Breedbladige orchis (*Orchis majalis*) en Veelbloemige veldbies (*Luzula multiflora* subsp. *multiflora*).

Op de overgang naar het ten zuiden van bovenbeschreven terrein, treffen we opslag aan van Zwarte els (*Alnus glutinosa*).

Hier werden tevens aangetroffen: Moerasvaren (*Thelypteris palustris*) en Boompjesmos (*Climacium dendroides*).

Het elzenbroekbos bestaat naast Zwarte els (*Alnus glutinosa*) uit voornamelijk kiemplanten van de Gelderse roos (*Viburnum opulus*) en enkele zeer fraaie exemplaren van de zeldzame Laurierwilg (*Salix pentandra*).

De kruidlaag bestaat overigens uit: Grote brandnetel (*Urtica dioica*), Pluimzegge (*Carex paniculata*), Kloukruid (*Galium aparine*), Poelruit (*Thalictrum flavum*), Echte valeriaan (*Valeriana officinalis*), Holpijp (*Equisetum fluviatile*), Gele lis (*Iris pseudacorus*), Moerasspiraea (*Filipendula ulmaria*), Kale jonker (*Cirsium palustre*), Bitterzoet (*Solanum dulcamara*), Moeraszegge (*Carex acutiformis*), Smalle stekelvaren (*Dryopteris carthusiana*), Zwarte bes (*Ribes nigrum*) en Gewoon sterremos (*Mnium hornum*).

Moerasgebiedjes ten westen van de Gouw:

Behalve een strook elzenbroekbos en een gedeelte dat geleidelijk in elzenbroekbos verandert, komen hier een drietal door hoge zandruggen gescheiden drassige laagveenvegetaties voor.

Gebiedje no. 2 (zie kaart) wijkt niet veel af van het gedeelte, dat ten oosten van de Gouw gelegen is.

Gewezen kan slechts worden op de plaatselijk optredende verzuring (veenmossen).

Ten oosten hiervan (no. 3 op de kaart) treffen we een laagveenvegetatie aan, die enerzijds nat is (slenken) en anderzijds relatief vrij droog (bulten).

Op de drogere gedeelten treffen we ondermeer aan:

Pijpestrootje (*Molinia caerulea*), Schapegras (*Festuca ovina*), Blauwe knoop (*Succisa pratensis*), Gewone veldbies (*Luzula campestris*) en Roodviltmos (*Aulacomnium palustre*).

De natte gedeelten zijn begroeid met Veenpluis (*Eriophorum angustifolium*) en enkele Zeggesoorten (*Carex* div. spec.).

De indruk bestaat, dat dit wisselende beeld ontstaan is door tijdelijke overbeweiding door het vee.

Voorts werden hier aangetroffen: Gagel (*Myrica gale*), Zwarte els (*Alnus glutinosa*), Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*), Breedbladige orchis (*Orchis majalis*), Veenreukgras (*Hierochloë odorata*), Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*), Dotter (*Caltha palustris*), Blauwe zegge (*Carex panicea*), Kruipend zenegroen (*Ajuga reptans*), Sterzegge (*Carex echinata*) en Moeraslathyrus (*Lathyrus palustris*).

Het fraaiste gedeelte bevindt zich langs de noordrand van het gebied (no. 4 op de kaart).

Soorten uit voedselrijke en voedselarme tot matig voedselarme milieu's treffen we hier naast elkaar aan.

Daarnaast soorten die duiden op een zekere instabiliteit van het milieu.

Vertegenwoordigd zijn hier onder andere het *Caricion curto - nigrae*, *Magnocaricion*, *Calthion palustris* en het *Agropyro - Rumicion crispi*.

Naast het voorkomen van een aantal zeldzame tot zeer zeldzame plantensoorten, kan hier het voorkomen van jonge opslag van de Laurierwilg (*Salix pentandra*) als bijzonderheid genoemd worden.

De volgende, overigens niet volledige, soortenlijst kan worden opgemaakt: Kruipwilg (*Salix repens*), Koekoeksbloem (*Lychnis flos-cuculi*), Dotter (*Caltha palustris*), Blauwe knoop (*Succisa pratensis*), Snavelzegge (*Carex rostrata*), Gewone zegge (*Carex nigra*), Gewone veldbies (*Luzula campestris*), Blauwe zegge (*Carex panicea*), Breedbladige orchis (*Orchis majalis*), Engelwortel (*Angelica sylvestris*), Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*), Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*), Tweehuisige zegge (*Carex dioica*), Holpijp (*Equisetum fluviatile*), Pitrus (*Juncus effusus*), Moerasrolklaver (*Lotus uliginosus*), Moeraswederik (*Lysimachia thyrsiflora*), Veenreukgras (*Hierochloë odorata*), Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*), Moeras-spiraea (*Filipendula ulmaria*), Vlozegge (*Carex pulicaris*), Veenpluis (*Eriophorum angustifolium*), Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*), Tweerijige zegge (*Carex disticha*), Kale jonker (*Cirsium palustre*), Sterzegge (*Carex echinata*), Waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*), Moeraszoutgras (*Triglochin palustris*), Padderus (*Juncus subnodulosus*), Moeraszegge (*Carex acutiformis*), Scherpe boterbloem (*Ranunculus acer*), Moerasvergeet-mij-nietje (*Myosotis scorpioides*), Moeraslathyrus (*Lathyrus palustris*), Wateraardbei (*Comarum palustre*), Hennegras (*Calamagrostis canescens*), Stijve zegge (*Carex hudsonii*), Zeegroene muur (*Stellaria palustris*), Hazezegge (*Carex ovalis*), Veldzuring (*Rumex acetosa*), Roodzwenkgras (*Festuca rubra*), Hoornbloem (*Cerastium holosteoides*), Ronde zegge (*Carex flacca*), Fluimzegge (*Carex paniculata*), Paardehaarzegge (*Carex appropinquata*), Biezeknoppen (*Juncus subuliflorus*) en Draadzegge (*Carex lasiocarpa*).

Staatsbosbeheer.

Assen, 11 september 1972.

